

Nieuws en berichtgevingen, nu en vroeger

Tegenwoordig wordt men iedere dag met nieuws en berichtgeving overstelpt, niet alleen door tante Post, maar denk ook aan telefoon, radio en televisie. Hoe geheel anders was dat in mijn jonge jaren, toen kwam de bode meestal maar één keer in de week, de krant brengen (weekblad) en hoogst zelden een brief. Een enkele keer een maandbrief (belastingbiljet). Nog vroeger zoals ze vaak vertelden, waren er nog helemaal geen kranten. Het ging allemaal via karkesproake, die werden dan voor de poal met lessenaar, die bij alle kerken stond, voorgelezen de koster-schoolmeester. Dat wil zeggen alle nieuwsberichten, verordeningen, maar ook de erfhuizen en verkopen. De berichten werden per postkoets overgebracht, maar dit hield in dat de meeste mensen als men iemand bod of bescheid (bericht) wilde doen, den pad tussen de bene mosten nemen (men er lopende naar toe moest). Alleen als het wied vot (ver weg) was, schreef men een brief. Dat ging nog heel gemoedelijk. Als men geen postzegel had, deed men gewoon een cent bij de brief in de bus en de postbode plakte er dan wel een postzegel op.

Ik heb ze ook nog wel gekend die lezen noch schrijven konden. Bij ons in de buurt was ook een man die dat niet kon. Hij was niet eens zo heel oud. Grootvader en Grootmoeder schreven altijd in plaats van Juli of Januari, Julij en Januarij. Ook hadden ze in hun kerkboeken nog de zogenaamde oelekuppe (Gotisch schrift). In het klampje (sluiting) van Grootmoeders kerkboek stonden in het zilver de voorletters van haar Moeders naam, J. W.M. (Johanna Wilhelmina Maatman) en in Grootvaders kerkboek stond voorin de naam, G.J.Daalwijk. Grootvader had dit boek vroeger gekocht van de oude Maneschijn en die handelde een beetje in dergelijke snuisterijen. Grootvaders kerkboek is met onze verhuizing zoek geraakt, alle zoeken bleef vruchteloos.

Er was heel weinig postverkeer en moesten de meeste nieuwtjes, intussen al oud nieuws geworden, door het angeloop, zoals schooiers, venters of wannenlappers worden overgebracht. De lectuur had in mijn jonge jaren ook niet veel te betekenen. Wij hadden samen met Holterbroek, de Demter (Deventer) courant. Die verscheen één keer per week en kostte een gulden per halfjaar. Wij betaalden om de beurt bij Jan Diks Hendrieks in Holten, die hier in de omtrek de enige correspondent was. Als vader niet in Holten kwam, dan gaf hij het de melkboer mee. De krant werd uitgegeven door de Boeken Steendrukkerij, vroeger een firma J. de Lange, Bergsingel 3 en Brink 34. Later zijn we nog geabonneerd op het Twentsch zondagsblad met woensdaguitgave, drukkerij Hilarius in Almelo, en in de mobilisatie 1914 - 1918 en na die tijd op het weekblad "De Raalter Courant", met bijvoegsel voor de familiekring. Deze werd gedrukt bij J.C. Dillen in Wijhe, en het abonnement kostte 75 cent per drie maanden. Deze krant lasen wij omdat hierin de distributiegegevens stonden, deze waren in tegenstelling tot de laatste oorlog, verschillend van de ene bij de andere gemeente.

In 1916 hebben wij ons geabonneerd op "de Boerderij", uitgave C. Misset, Doetinchem.

Nu zijn het allemaal dagbladen die ons elke dag van het wereldgebeuren op de hoogte houden. En heb je een boodschap (boodschap) hier of daar, de telefoon staat voor u klaar.

Er was weinig lectuur, een keer in de maand kregen wij "De Blijde Boodschap", dit was een Evangeliebladje en werd meen ik, gedrukt in Brussel.

We hadden een scheurkalender. 's Zondags lasen de vrouwen nog wel eens in de bijbel of het kerkboek. Het kon dan het zo rustig zijn op een zondagmiddag. Sommigen lasen ook wel in Bunians "Christenreize naar de eeuwigheid", maar dat waren wel fiene. Tot

de onmisbare lectuur behoorde ook de Deventer almanak (almanak), met opgave van alle week- en jaarmarkten, de Christelijke feestdagen, weersvoorspellingen, zons- en maansopgang en de verduisteringen. De almanak was echt onmisbaar.

Nieuwjaarskaarten versturen begon al meer en meer in de mode te komen, maar die cent voor de postzegel, daar hadden de meeste mensen wel een broertje aan dood. Ik heb ze wel gekend die de postzegels losweekten, als ze niet goed gestempeld waren, om ze opnieuw te gebruiken, want de centjes daar moest men zuinig op zijn.

In naam des Konings, zo begint de acte, opgemaakt den vijfden Januari, achttienhonderdzevenenzeventig door G.E. Jordens, Notaris te Deventer voor Grootvader H. Marsman, en in later opgemaakte acten heb ik die aanduiding nooit weer aangetroffen.

Zo was het vroeger ook de gewoonte om een letterdoek te maken door de jonge meisjes, die dan bij hun trouwen een ereplaats kreeg in de nieuwe woning. Op de doek werden de beginletters van Ouders en Grootouders geborduurd, en de reeds overledenen met zwart borduurgaren en de anderen met rood. Er werd heel wat werk aan besteed.

En zo is in dit alles in de loop der tijden een hele verandering gekomen, al voltrok zich dat langzaam, en kwam ons dit niet bods op de hoed vallen (onverwachts).

Toen ik nog zo'n jongen was hoorde je voor het eerst van die wondere dingen, een sprekheurn (grammofoon) waar wij met ons verstand niet bij konden. Een nog groter wonder was het toen wij bij ons nichtje Dika, die getrouwd was met Oudenampsen in Vorden, een radio hoorden (ongeveer 1920). Wat waren wij in de wolken, toen wij er zelf een radio kregen, die toen nog op een batterij speelde. Dat wij zelfs nog televisie (zwart-wit, later kleur), en telefoon zouden krijgen, hadden wij toen nog niet durven dromen.